

כתב „העולם הזה“ שהשתחף כבול-ידיים בהפגנה נגד הברכה מדווח:

„אני מכבין עם נטורי-קרתא“

מאת
מרץ עופר

כבר ראיתי יותר מהפגנה אחת של נטורי קרתא, סתם כחושב ירושלמי סקרן, ובהיותי עתונאי שכיסה את התי פרצויות-הזעם השונות שלהם. בשבוע ש עבר התכוננתי שוב להפגנה — לא כסקרן ולא כעתונאי העומד מן הצד, כי אם כאחד המפגינים עצמם.

חבוש מגבעת ומבט קנאי, חררתי למאז שצרים. השעה היתה שלוש. הרחבה שלפני הישיבה הגדולה היתה שוממה, שקועה בי תרדמת-צהריים. לרגע חששתי שפעיתי בי מועד. ניגשתי לקיר הקרוב, עינתי שנית במודעה הגדולה שהודבקה עליו. המודעה הכריזה: „עצרת מחאה נגד בריכת השחי המעורבת — היום, יום החמישי, יום כיפור קטן, בשעה שלוש אחה“צ (שעה 8 לפי שעות א"י) היערך בהיכל ישיבת מאה שערים עצרת מחאה...“ לא לא טעיתי.

נער רוה הביט בי בחשד, לחש משהו לצעיר שעבר ברחבה ונעלם בתוך הבנין. נשמתי עמוק ונכנסתי פנימה, בעקבות ה צעיר. ראיתי אותו עולה במדרגות לקומה השנייה, מיהרתי אחריו ומצאתי את עצמי בפתחו של אולם בית-הכנסת של הישיבה. בניגוד לחיצוניותו העלובה של הבנין, שאינו נבדל מכל שאר בנייני-האבן האפורים של השכונה, היה האולם מקושט בפאר רב. מנורות ניאון שפכו אור בהיר על קירות צבועים בגוון שיש, בימת עץ נאה, מרוכות משי וקטיפה, ארון קודש ענקי מעץ זית. האולם היה כמעט מלא.

★ ★ ★

חוששים לשבת בפסח

עשרות הגברים שהצטופפו בו למלו פסוקי תהלים. תפסתי מקום בפינה. בתחילה חששתי שחלפתי „האורחית“ ומגעתי האפורה יכילטו אותי בתוך ה קלחת האפורה, החבושה כובעים שחורים, כמו זבוב בקערת חלב. טעיתי. בין המת מילים היו רבים שהיו לבושים כמוני.

„היום יהיה קשה“, לחש לי שכני באידיש, „רבים לא יבואו, אף אחד לא רוצה לבלות את חג הפסח כבלא.“

המיקרופון שעל הבימה הופעל, פסוקי ה תהלים הפכו ממילמול שקט לנהמה מת גברת, אשר נישאה על-ידי רמקול על פני כל השכונה. הצצתי החוצה דרך החלון. ה ככר שלמטה הלכה והתמלאה, גם הרוחק בתוך האולם הלך וגדל. כל הספסלים היו תפוסים מכבר על-ידי מתפללים. קבצנים עברו מספסל לספסל וקשקשו בקוססאות הפח שלהם.

„א נדובה, א סיאסטרו“ הפניע קבצן שנחנק אלי. שלשתי שלינג לתוך הקופסה. ש הכלה בעבר, כפי שהעידה הכתובת האני גלית שנשארה עליה, קפה ברזילאי טהור.

★ ★ ★

קול שופר

השעה חיתח ארבע. באויר הורגשה מתוחות סמויה. הישיש אשר עמד לפני החיבה והתפלל לתוך המיקרופון כמעט ר נמנע על-ידי האנשים שנדחקו אליו.

מבעד לפתח הבקיע לו דרך גבר שחורי זקן. עם בואו עבר רחש באלם. „שבתאי יודלביץ“, הסביר בחור-ישיבה שעמד לידי לגבר אשר לבושו העיד עליו כי הוא תיך אמריקאי. „או, רבי יודלביץ, איי סי“ קלט האמריקאי את הידיעה ועבר לאידיש שוטפת. עזבתי את מקומי ונדחקתי בעקבות הרב.

הרב יודלביץ, מנהיג צעיר, רבי-מרץ של נטורי קרתא, תפס את מקומו על הבימה. אמירת התהלים נתחדשה. ניסיתי גם אני להגיע אל הבימה, אך גבר מגודל חסם את הדרך. „אטשר היט איז א פונטז“ שאל.

הנעתי בראשי לשלילה והושטתי לו חצי לירה. „א פונטז“ חזר על בקשתו. חיכתי ומשכתי בכתפי. האיש הבין שלא יקבל יותר, לקח את שטר הכסף האדומם ונתן לי פתק. היתה זאת קבלה עבור 500 מיל, תרומה לקן למלחמה בבריכת השחיה ה תערובתית.“

מאת הפינות בקעה זעקה מרה: „מחלים! גזלנים! רשעים! רשעו! כל האדומים, מארת אלוהים על ראשי הקומוניסטן!“ ישיש צמוק נפנף בידיו בהתיגשות, תוך כדי שפיקת אלות וקללות על הקומוניסטים. הרוסים, סיביר וברית-המועצות. „מי זה? חקרתי ילד שעמד לדי. האיש הזה בא מרוסיה, הוא היה בסיביר“ ענה לי מישוה במקומו.

מאוחר יותר נודע לי שהאיש, לשעבר עסקן דתי רוסי מוכר, עבר את כל אימי מחנות סיביר, הוברח לישראל לפני חדשים מספר על-ידי מחתרת חביד הפועלת בי רוסיה. מדי יום ביומה, לפני תפילת מנחה, נוהג הגבר לקום ממקומו ולשפוף את אלחו הנוראה על ראשי מעניו לשעבר. איש כבר לא התרגש מבריו, שהפכו חלק נדוש ו יומיומי מהטכס.

הישיש כילה את צעקותיו והתפילה התי חדשה. ההמון נע והתפתל בקצב. המתח עלהו האחד נעשה חם ומחניק. עשרות זאטוטים תפסו כל אדן-חלון או פינה פנויה, ואז כמו מתוך מעמקי נפש פצועה, בקע לפתע קול השופר. הצליל הצורם עלה וירד ונשבר לאלפי קולות מחלחלים.

★ ★ ★

נבוכדנצר הרשע הבין

ישחו דרך על רגלי, דחף אותי ה צידה. צעיר גברון, שפניו כוסו אך לפני זמן קצר במלומה בלונדיית דליה, פינה ורך. בעקבותיו צעדו הרבנים. הם תפסו את מקומם לרגלי הבימה.

„ידרוש הרב שבתאי יודלביץ“, הודיע מי נהל הטכס ברמקול. יודלביץ נשען על הדוכן, עצם את עיניו והתחיל לדבר. „אחים יהודים יקרים“, פתח באידיש, וקולו הירדה באלם הדומם. האנשים הביטו בו אחוזי קסם. שלא מרצוני נסחפתי גם אני באוירה המתוחה והבטתי בו כמכושף.

פניו היו מעתהים בזעם עצור, סיפוח רוק ניתזו מפיו תוך כדי דיבור. „נבוכדנצר הרשע, שהחריב את בית-המקדש, נתן לגוילים לקיים את דתם? שאג הרב. „נבוכדנצר ה רשע הבין והמסשלה הציונית הרשעה איננה רוצה להבין ונקימה בייכת טומאה בתוככי עירונו“ התקרבתי חרש אל הבימה, היצאתי את המצלמה, כיונתי אותה מן הבטן אל הרב ולחצתי. איש לא הרגיש בתנועה.

יודלביץ ניפנף באגרופו וצעק: „ראו כמה יושבים בסוהר בתפיסה על קודש השם, רחמו על נשמות תופסיהם!“ — האם כך נראה ירמיהו בשעה שהתנבא בגיא בן-הינום, מול פסל המולך הבלוע עוללים מיללים בלועו העשן?

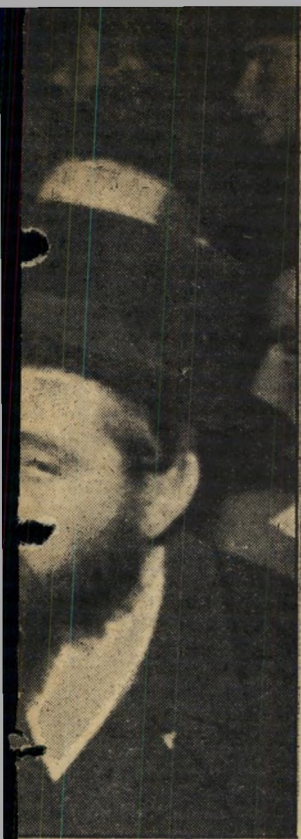
★ ★ ★

„ירחם ה' על המכים!“

השעה היתה חמש וחצי. בחוץ התחיל להחשיך. הנואמים התחלפו בזה אחר זה. פניהם של העומדים מסביב לכור ר הסמיקו. ההתלהבות גדלה מרגע לרגע. היה ברור שמשו עומד לקרות, משהו גדול שיפרוק את המתח בבת אחת ויזרים את כולם לכוון כלשהו.

בפתח האולם הבחנתי בילד, שעמד ועישן סיגריה בהחבא; בפינה אחרת תפס מקום נערי-ישיבה והתחיל למיין חבילת חוטי שפנט. „אותן חיפשתי כל הזמן“, אמרתי לעצמי.

חוטים, חבלים, ידים כבולות! נזכרתי בי

הכתב (במגנט)

הבסחתו של הרב שינברגר, „שרי הכת: „בפעם הבאה כשנצא ל כבולי ידים, שיראו שאין אנו הכות!“ עתה היה ברור: בתום יצאו כולם כבולי-ידיים החוצה. הש לאן. את התשובה לשאלה של נתן הרב אברהם רוט, אחרון הנוא לנו כאיש אחד נעלה לקברו של ה סגלוב, לתפילה למען ביטול רוע

שמו של סגלוב, שהפך קדוש ב קרתא אחרי שנפטר בוסיבות ה בהפגנת-השבת הגדולה בשנה ש ע את שלו. נהימת-הסכמה עברה ה אנשים התחילו לפנות לכוון הפ הפעם נלך כבולי-ידיים!“ עצר קול את ההולכים. „איש איש יקשור למען יראו כולם שפנינו לשלום ירחם השם על השוטרים המכים! נימת תחינה.

עשרות ידים חופוניות נשלחו החבלים. ילדים, אברכים, בעלי-ים, כולם קשרו את פרקי ידיהם אל החבילה ולקחתו גם אני חבל.

★ ★ ★

„נאצים! רוצחי“

ה הפגנה התחילה לזוז ממקו כות, לכוון שער השכונה. ה

בפעולה

תמונת קול נושאי קובט דולח על המפגינים. היא צולמה